

N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 4 febr. 1908, kl. 1.30 e. m.

Betänkande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att besluta i fråga om vissa postafgifter.

Under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för den 18 nästlidne januari har Kungl. Maj:t i en till Riksdagen aflåten proposition n:o 13, som hänvisats till bevillningsutskottets förberedande behandling, föreslagit Riksdagen att

dels, i fråga om de till den inrikes posttjänsten hörande afgifter — med förklarande att Riksdagen fortfarande vill utöfva sin rätt att ensam besluta rörande

befordringsavgifter i egentlig mening, assurans-, rekommendations-, postanvisnings-, postförskotts- och inkasseringsavgifter — de sistnämnda, om och när inkassering till äfventyrs kommer att införas äfven i den inrikes postutväxlingen —

avgifter för lösenförsändelser äfvensom

avgifter för postabonnemang å tidningar och för tidnings aflämnande till postanstalt å tid, då postanstalten ej hålles öppen för allmänheten —

bemyndiga Kungl. Maj:t att intill utgången af år 1918 i öfrigt besluta i fråga om hithörande afgifter;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att fortfarande intill utgången af år 1918 besluta beträffande de till den utrikes posttrafiken hörande afgifter.

I ofvan omförmälda statsrådsprotokoll erinras till en början, hurusom jämlikt 60 § regeringsformen postmedlen äro att hänföra till bevillningarna, hvadan det tillkommer Riksdagen att ensam besluta om desamma.

Grundlagens bud i fråga om bestämmanderätten öfver postmedlen vore således klart och tydligt, men förhållandena hade i själfva verket utvecklats sig i riktning mot en väsentlig modifikation af berörda grundlagsstadgande, tvifvelsutänkt hufvudsakligast beroende på nödig praktisk hänsyn.

Vidare erinrar chefen för civildepartementet, hvad först anginge de af *utrikes* posttrafiken härflytande afgifter, hurusom representationen vid två särskilda tillfällen, nämligen år 1818 och år 1823, uppdragit åt regeringsmakten att bestämma omförmälda afgifter, äfvensom att Kungl. Maj:t därefter allt hitintills utöfvat nämnda Kungl. Maj:t tillerkända myndighet.

Beträffande därefter de af *inrikes* posttrafiken härflytande afgifter hade förhållandena varit mera växlande, i det angående en del afgifter förordnats i öfverensstämmelse med Riksdagens beslut, andra åter bestämts af Kungl. Maj:t utan Riksdagens hörande. Denna olikhet hade ej stöd i något riksdagsbeslut, motsvarande de båda ofvan angifna. I fråga om en stor del af de hithörande afgifter, som bestämts af Kungl. Maj:t utan Riksdagens hörande, vore förklaringsgrunden härtill att finna i praktiska hänsyn, nämligen samma afgifters ringa betydelse i statsfinansiellt hänseende. Och beträffande åter andra, mera betydande af dessa afgifter, hvilka på enahanda sätt fastställts, förelåge en historisk förklaringsgrund, i det dessa, t. ex. postanvisnings- och postförskottsavgifterna, hänförde sig till rörelsegrenar, hvilka tillkommit under postväsendets alltjämt fortgående utveckling, men ansetts mer eller mindre främmande för postverkets ursprungliga befattning med befordran endast af bref och värden. Ända till senare tid hade från Riksdagens sida ej heller framkommit något som helst uttalande i anledning af berörda, för Riksdagen nogsamman kända förhållande.

Efter en redogörelse för de uttalanden i denna fråga, som, enligt hvad känt är, förekommit vid 1896, 1905 och 1907 årens riksdagar, samt under erinran att, med anledning därpå att bevillningsutskottet ifrågasatt, det Riksdagen skulle återkalla det vid 1817—1818 års riksdag Kungl. Maj:t gifna bemyndigande att bestämma öfver postavgifter i trafiken mellan Sverige och utlandet, vederbörande departementschef under frågans behandling vid nästlidet års riksdag förklarar sig beredd att låta verkställa en utredning för utrönande af huruvida det kunde vara lämpligt, att omförmälda Kungl. Maj:t gifna bemyndigande i sin helhet eller delvis bibehölles, anför chefen för civildepartementet vidare, att det gifvetvis måste anses önskvärdt — på sätt under öfverlägg-

ningen år 1907 i Andra Kammaren jämväl framhölls — att frågan om sättet för postafgifternas bestämmande i hela sin omfattning på en gång komme till afgörande och sålunda ej inskränktes till de af den utländska trafiken härflytande afgifterna.

Ifrågavarande utredning, hvilken sedermera verkställdes genom generalpoststyrelsens försorg, innehåller till en början en redogörelse för de olika slagen af postafgifter och de sätt, hvarpå desamma fastställts. Till nämnda redogörelse, som återfinnes å sid. 6—24 i den kungl. propositionen, anhåller utskottet att få hänvisa.

Generalpoststyrelsen har därefter upptagit till skärskådande, i hvad mån praktiska olägenheter kunde befaras uppstå, därest frågan om nya eller förändrade postafgifter i hvarje särskildt fall skulle underställas Riksdagens pröfning.

Härom yttrar, enligt statsrådsprotokollet, styrelsen följande:

Hvad därvid först beträffar *de postafgifter, som äro att hänföra till den inrikes posttrafiken*, så torde genom det nu ifrågasatta förfarings-sättet några väsentliga olägenheter icke komma att uppstå. Dock lär det få anses önskvärdt, att, när dylika afgifter äro af särdeles ringa ekonomisk betydelse, desamma kunna af Kungl. Maj:t bestämmas utan den omgång och tidsutdräkt, hvarmed ett hänskjutande till Riksdagens pröfning är förenadt. Till afgifter af sistnämnda slag synas böra hänföras de, som utgå för uppräknig af värdeinnehållet i assurerad försändelse, för expressutdelning, mottagningsbevis och reklamation, för adressförändring eller försändelses återtagande, för tidningsöfverflyttning samt för registrering af ankomna värdeförsändelser. Rörande afgifterna för uppräknig af värdeinnehållet i assurerad försändelse, för adressförändring eller försändelses återtagande samt för tidningsöfverflyttning saknas visserligen statistiska siffror, men någon tvekan kan icke råda därom, att de belopp, som genom dessa afgifter tillflyta postkassan, äro synnerligen obetydliga; och hvad angår de öfriga afgifter af mindre vikt, om hvilka nu är fråga, tillåter sig generalpoststyrelsen nämna, att under år 1906 i den inrikes posttrafiken uppbyros i runda tal för expressutdelning något mer än 9,000 kronor, för mottagningsbevis något mer än 2,000 kronor, för reklamation omkring 450 kronor och för registrering af ankomna värdeförsändelser något mer än 14,000 kronor.

Afgifterna för fackafläggning och för befordran med postverkets fartyg af resande och fraktgods äro, på sätt ofvan sagts, af beskaffenhet att enligt generalpoststyrelsens mening icke böra hänföras till postmedlen. Skulle emellertid Kungl. Maj:t finna dessa afgifter vara att

Generalpost-
styrelsen.

såsom postmedel anses, lärer det i alla händelser icke vara lämpligt, att frågor rörande nu förevarande afgifter underställas Riksdagens pröfning. Dels äro nämligen afgifterna i fråga af ringa ekonomisk betydelse, och dels medför nödvändigheten att afpassa desamma efter ortsoch andra särskilda förhållanden en viss större föränderlighet i afgifternas natur. Under år 1906 inflöto till postkassan för fackaffäggning endast omkring 7,500 kronor och för befordran med postverkets fartyg af resande och fraktgoods allenast närmare 12,000 kronor.

Hvad därefter beträffar *postafgifterna i den utrikes trafiken*, så synas de skäl, som under början af 1800-talet föranledde Rikets Ständer att till Kungl. Maj:t öfverlämna dessa afgifters bestämmande, ännu i allmänhet äga samma styrka, som när öfverlämnandet skedde. Visserligen är tiden mellan riksmötena numera väsentligen inskränkt, men mellan de årliga riksdagarna fastställas eller förändras internationella afgifter i en omfattning, som säkerligen icke står efter hvad som i äldre tider skedde mellan de då mera sällan sammanträdande riksmötena. Detta har gifvetvis sin grund i våra dagars ojämförligt lifvigare postala förbindelser samt däri, att postverken efter hand utvidgat sin verksamhet till allt flera rörelsegrenar såsom befordran af paket och assurerade försändelser, utväxling af postanvisningar, postförskott och inkasseringshandlingar, förmedling af tidningsabonnemang m. m.

De viktigaste besluten beträffande de internationella postafgifterna fattas vid världspostkongresserna. Att ett lands ombud vid dylik kongress i ett eller annat hänseende förbehåller sig vederbörande riksförsamlings godkännande, låter sig naturligtvis göra, men om därvid kongressen icke, såsom i enstaka fall skett, antager en eventuell undantagsanordning för de postförvaltningar, hvilka icke kunna biträda kongressens beslut i ämnet, har sedermera det land, hvars riksförsamling ej anser sig kunna godkänna kongressens beslut, ingen annan utväg än att, om beslutet hänförs till hufvudkonventionen, utträda ur världspostföreningen eller, om beslutet rör något af de öfriga allmänt internationella postfördragen, för sin del helt och hållet frånträda detta fördrag.

Världspostkongressernas beslut kunna emellertid äfven mellan kongresserna förändras efter skriftlig omröstning eller modifieras genom särskilda öfverenskommelser, hvarjämte besluten rörande den allmänt internationella posttrafiken ofta påkalla jämkningar i afgifter, som fastställts genom speciella fördrag. Hvad särskildt beträffar dylika jämkningar, så är det gifvetvis önskvärdt, att de träda i tillämpning samtidigt med de kongressbeslut, som föranledt desamma, och om detta önskemål skall kunna vinnas, lärer icke sällan kunna inträffa, att jämk-

ningarna i fråga icke hinna underställas Riksdagens pröfning. Äfven utan att vara direkt föranledda af kongressbeslut kunna jämväl sådana ändringar i speciella postfördrag ifrågasättas, som det ur allmänhetens synpunkt är högst önskvärdt att kunna genomföra utan tidsutdräkt och sålunda utan att afvakta ett riksdagsbeslut, som måhända skulle låta vänta på sig under närmare ett års tid.

Af hvad nu blifvit anfördt och med hänsyn till den förut lämnade redogörelsen rörande mångfalden af de postala afgifterna torde framgå, att det för posttjänstens ändamålsenliga bedrivande är högst önskvärdt, att frågor om nya eller förändrade internationella postafgifter i så ringa omfattning som möjligt behöfva underställas Riksdagens pröfning. Hvad emellertid angår befodringsavgifterna i egentlig mening, så äro dessa af en så afgörande ekonomisk betydelse, att generalpoststyrelsen trott sig icke böra ifrågasätta annat, än att dessa afgifter äfven i den utrikes posttrafiken skulle antingen i allmänhet eller åtminstone till hufvudgrunderna pröfvas af Riksdagen. Att fullt noggrannt uppgifva, till hvilka belopp ifrågavarande befodringsavgifter uppgå, är icke möjligt utan anställande af särskilda, tämligen vidlyftiga statistiska räkningar, men med ledning af de statistiska siffror, som finnas tillgängliga, anser sig generalpoststyrelsen kunna beräkna beloppen af de befodringsavgifter, som under år 1906 i utväxlingen med utlandet influtit till svenska postkassan, till omkring 1,750,000 kronor för bref och brefkort, omkring 130,000 kronor för korsband och nära 400,000 kronor för paket. I fråga om befodringsavgifterna för bref, brefkort och korsband torde skyldigheten till sådan underställning, hvarom nu är fråga, kunna utan mera afsevärd olägenhet undantagslöst fastslås, hvar emot rörande paketavgifterna med deras skilda slag och efter olika förbindelser växlande belopp det synes ur praktisk synpunkt nästan outförbart att till Riksdagen hänskjuta annat än frågor rörande nya eller förändrade allmänna grunder, efter hvilka svenska postverkets godtgörelse för befodran af ett internationellt paket skall utgå. I sådana fall, då icke en mera principiell eller i ekonomiskt hänseende mera ingripande förändring beträffande nämnda godtgörelse ifrågasättes, torde Kungl. Maj:t böra fortfarande som hittills meddela beslut.

Under återopande af hvad generalpoststyrelsen sålunda andragit uttalar styrelsen slutligen såsom sin mening, att frågor om nya eller förändrade postafgifter böra kunna utan mera afsevärda praktiska olägenheter underställas Riksdagens pröfning i den mån de röra

till den inrikes posttjänsten hörande
befodringsavgifter i egentlig mening,

assurans-, rekommendations-, postanvisnings-, postförskotts- och inkasseringsavgifter — de sistnämnda, om och när inkassering till äfven- tyrs kommer att införas äfven i den inrikes postutväxlingen —

avgifter för lösenförsändelser äfvensom abonnemang å tidningar och för tidnings aflämnande till postanstalt å tid, då postanstalten ej hålles öppen för allmänheten, samt

till den utrikes posttrafiken hörande

befordringsavgifter för bref, brefkort, korsband och paket, paketavgifterna dock endast till de allmänna grunder, efter hvilka godtgörelsen till svenska postverket skall utgå.

Departements-
chefen.

För egen del har chefen för civildepartementet i det föreliggande ämnet anfört följande.

»Såsom det anmärktes vid öfverläggningen år 1907 i Riksdagens Andra Kammare, har vid bestämmandet af postmedlens begrepp användts olika beteckningar med olika innebörd och räckvidd. Med ledning af hvad generalpoststyrelsen andragit torde nämnda begrepp numera kunna på ett tillfredsställande sätt bestämmas. Lika med styrelsen anser jag, att icke samtliga de avgifter, som uppbäras i posttjänsten, kunna hänföras till postmedlen, utan att därifrån böra uteslutas till en början de af styrelsen närmare angifna avgifter, hvilka tillfalla vissa postfunktionärer eller entreprenör.

De avgifter, som ingå till postverket, redovisas dels med frankotecken och dels med kontanta medel.

De avgifter, som sålunda redovisas med frankotecken, äro följande: befordringsavgifter, såvidt de ej afse utgifvarkorsband eller tidningsbilagor;

assurans-, rekommendations-, postanvisnings-, postförskotts- och inkasseringsavgifter; samt

avgifter för uppräknig af värdeinnehållet i assurerad försändelse, för expressbefordran, mottagningsbevis, reklamation och adressförändring eller återtagande af försändelse äfvensom för tidningsöfverflyttning.

Alla öfriga postavgifter skola redovisas med kontanta medel, nämligen avgifter för lösenförsändelser, registrering af ankomna värdeförsändelser, fackafläggning, postabonnemang å tidningar, postbefordran af utgifvarkorsband och tidningsbilagor, tidnings aflämnande till postanstalt å tid, då postanstalten ej hålles öppen för allmänheten, samt befordran med postverkets fartyg af resande och fraktgods.

Att vid bestämmandet af begreppet postmedel lägga den afgörande vikten på sättet för avgifternas redovisning, genom frankotecken eller

kontanta medel, därtill lära icke finnas tillräckliga skäl, utan skulle jag vilja definiera postmedel såsom omfattande de afgifter, hvilka ingå till postverket såsom godtgörelse för dess verksamhet i och för olika arter af postbefordran. I enlighet härmed synas också samtliga ofvanberörda, till postverket inflytande afgifter böra räknas till postmedlen, dock med de af styrelsen angifna båda undantagen i fråga om afgifterna dels för fackafläggning och dels för befordran med postverkets fartyg af resande och fraktgods. Det kan nämligen ej med fog invändas något mot styrelsens uppfattning därom, att sistnämnda båda, för öfrigt i statsfinansiellt hänseende betydelselösa afgifter äro af sådan natur, att de ej lämpligen böra hänföras till postmedlen.

Beträffande *de afgifter, som hänföra sig till den inrikes posttrafiken*, är det, på sätt förut framhållits, af nöden, att reda åstadkommes i fråga om sättet för dessa afgifters bestämmande. Det torde därvid i sak ej vara något att erinra mot hvad generalpoststyrelsen i sådant hänseende föreslagit. Genom ett bifall därtill skulle Riksdagen komma att fortfarande utöfva sin rätt öfver ifrågavarande afgifter i allt, som kan anses i någon som helst mån väsentligt, och skulle till Kungl. Maj:ts beslutanderätt öfverlämnas allenast frågor om småavgifter af obetydligaste slag.

Riksdagen skulle således fortfarande komma att utöfva sin beslutanderätt beträffande

befordringsavgifter i egentlig mening;

assurans-, rekommendations-, postanvisnings- och postförskottsavgifter samt inkasseringsavgifter, därest sådana komma att införas i den inrikes postutväxlingen;

avgifter för lösenförsändelser samt

avgifter för abonnemang å tidningar och för tidnings aflämnande till postanstalt å tid, då postanstalten ej hålles öppen för allmänheten.

Kungl. Maj:t åter skulle erhålla rätt att besluta i fråga om avgifter för uppräknade värdeinnehållet i assurerad försändelse;

expressbefordran;

mottagningsbevis;

reklamation;

adressförändring eller återtagande af försändelse;

tidningsöfverflyttning; samt

registrering af ankomna värdeförsändelser.

De avgifter, som tillfalla postfunktionärer eller vederbörande entreprenör, äfvensom avgifter för fackafläggning och för befordran med postverkets fartyg af resande och fraktgods skulle såsom ej hänförliga till postmedlen fortfarande bestämmas af Kungl. Maj:t.

Jag tillåter mig här påpeka, att i det betänkande, som den 28 november 1907 af särskildt tillkallade personer afgifvits rörande lönerogering för tjänstemän vid postverket m. m., föreslagits, att bland de af generalpoststyrelsen omförmälda afgifter, som för närvarande tillfalla vissa postfunktionärer vid postkontoren, följande skulle successivt indragas till postkassan, nämligen afgifter för fackafläggning, för bokföring af postafgifter, för begagnande af lösväska, för vidimation af afskrifter samt för intyg om innehållet i ankommen assurerad eller rekommenderad försändelse. Beträffande enahanda vid poststationer förekommande afgifter har däremot icke föreslagits motsvarande indragning till postkassan. Af dessa afgifter hafva allenast de tre förstnämnda någon ekonomisk betydelse. Under år 1906 uppgingo sålunda afgifterna för fackafläggning till 11,503 kronor, för bokföring af postafgifter till 72,945 kronor och för begagnande af lösväska till 13,847 kronor. Afgifterna för vidimation samt för intyg om innehållet i ankommen värdeförsändelse lära icke öfverstiga ett hundratal kronor för år.

På sätt jag förut framhållit torde afgifter för fackafläggning icke under några förhållanden vara att hänföra till postmedlen. Sådant lär icke heller med hänsyn till den definition af begreppet postmedlen, som ofvan gifvits, kunna ifrågasättas rörande afgift för bokföring af postafgifter, äfven om denna afgift efter hand skulle komma att indragas till postverket. Rörande öfriga afgifter lärer visserligen, därest desamma skulle ingå till postkassan, tvekan kunna i förevarande hänseende uppkomma, men i betraktande af dessa afgifters jämförelsevis ringa ekonomiska betydelse, synes Riksdagen icke böra hafva anledning att i fråga om dessa afgifters bestämmande förbehålla sig beslutanderätt.

Den rätt i fråga om de inrikes postafgifterna, som Riksdagen kan finnas villig att af rent praktiska skäl uppdraga åt Eders Kungl. Maj:t, torde lämpligen böra begränsas till viss tidrymd, t. ex. 10 år. Såsom själfallet förutsättes härvid att, därest under berörda tidrymd skulle uti den inrikes poströrelsen uppkomma en eller annan ny afgift, som ej vore att hänföra till någon nu befintlig kategori och beträffande hvilken rimligtvis kunde uppstå tvekan, huruvida den är af beskaffenhet att böra af Kungl. Maj:t ensam bestämmas, vederbörlig framställning kommer att till Riksdagen aflätas.

Hvad därefter angår *postafgifterna i den utrikes trafiken*, torde svårigen kunna jäfvas riktigheten af generalpoststyrelsens yttrande, att de skäl, som under början af 1800-talet föranledde Rikets Ständer att till Kungl. Maj:t öfverlämna dessa afgifters bestämmande, ännu i allmänhet äga samma styrka, som när öfverlämnandet skedde. Det kan tvärtom

med fog göras gällande, att för närvarande föreligga starkare skäl till ett sådant delegerande af Riksdagens befogenhet, än hvad fallet var under 1800-talets början. Den omständigheten att Riksdagen numera sammanträder hvarje år och att det skäl för Ständernas beslut, som förefanns i den långa tidrymden mellan riksmötena, sålunda bortfallit, torde nämligen mer än väl motvägas af, att nutidens så ojämförligt lifligare och mångsidigare postala samfärdsel de olika staterna emellan hos hvarje enskildt postverk kräfver en snabb och smidig anpassningsförmåga, om hvars utsträckning man i början af 1800-talet för visso ej kunde bilda sig en föreställning. Och dock framstod det redan vid den tiden för representationen såsom ett afgörande skäl för det beslutade delegerandet af dess befogenhet, att hithörande afgifters storlek »endast berodde på de författningar, utländska makter funne för godt att utfärda».

För att visa, med hvilka obetydligheter Riksdagen komme att besväras, om frågor rörande internationella postafgifter skulle undantagslöst hänskjutas till Riksdagen, tillåter jag mig erinra om ett par fall, som nyligen varit föremål för Eders Kungl. Maj:ts pröfning.

Enligt det vid postkongressen i Washington år 1897 afslutade postanvisningsaftal skulle högsta beloppet för internationell postanvisning utgöra 1,000 francs, dock att de förvaltningar, som icke kunde medgifva nämnda maximum, ägde begränsa detsamma till 500 francs. Bland de länder, som begagnade sig af denna rätt, var Danmark, hvarest maximibeloppet i fråga således intill senaste tid utgjort 500 francs eller 360 kronor. Postkongressen i Rom år 1906 medgaf emellertid icke någon sådan generell undantagsbestämmelse som Washington-kongressen, i följd hvaraf Danmark numera måst höja postanvisningsmaximum till 1,000 francs (720 kronor). Denna förändring har påkallat ett tillägg till den särskilda öfverenskommelsen om postförbindelsen mellan Sverige och Danmark, i hvilken öfverenskommelse afgiften för postanvisningar mellan nämnda bägge länder å belopp t. o. m. 360 kronor är bestämd till 15 öre för de första 25 kronorna och 30 öre för belopp öfver 25 t. o. m. 100 kronor med 15 öres förhöjning för hvarje ytterligare belopp af 100 kronor eller del däraf, så att afgiften för en postanvisning å 360 kronor utgör 75 öre. När det nu gällde att bestämma afgiften för svensk-danska postanvisningar å belopp öfver 360 t. o. m. 720 kronor, kunde beslutet icke gärna blifva annat, än att jämväl i fråga om dessa större anvisningar afgiften skulle stiga med 15 öre för hvarje belopp af 100 kronor eller del däraf.

Det andra fallet rör postförskottsavgiften i en viss särskild förbindelse. Mellan Sverige och Belgien blef nämligen år 1894 afslutadt ett separataftal om direkt utväxling med ångbåt mellan Göteborg och Antwerpen af paket om högst 50 kilogramms vikt. I hufvudsaklig öfverensstämmelse med då gällande allmänt internationella paketkonvention innehåller berörda separataftal, bland annat, att afsändare af paket med postförskott skall erlægga en särskild afgift af 20 centimes per 20 francs eller del af 20 francs af postförskottsbeloppet; att afsändningslandets förvaltning skall, för att adresslandet må bekomma hälften af postförskottsavgiften, godtgöra sistnämnda land en half procent af hvarje postförskottsbelopp, med afrundning i vissa fall; att dylikt paket skall åtföljas af ett postförskottsreversal, som, i händelse paketet utlöses, åter-sändes till afgångslandet; samt att afräkningen mellan förvaltningarna af postförskotten ingår i den allmänna paketafräkningen, hvarvid anteckningar å paketkartorna läggas till grund. Enligt den i Rom år 1906 afslutade allmänt internationella postpaketkonvention skall den särskilda afgiften för postförskott å paket fortfarande utgå med samma belopp, som ofvan sagts (20 centimes per 20 francs eller del af 20 francs), till lika fördelning mellan afgångslandet och adresslandet, men däremot föreskrifver konventionen, att redovisningen af postförskott skall ske medelst postanvisningar — hvarigenom undvikes, att paketafräkningarna belastas med uppgörelsen härutinnan — samt att adresslandets godtgörelse skall beräknas efter postförskottsanvisningarnas slutsumma för månad. Det har nu befunnits önskvärdt, att bestämmelserna i det svensk-belgiska separataftalet bringas till öfverensstämmelse med den allmänt internationella paketkonventionen, hvad redovisningen af postförskott beträffar. En förändring i sådan riktning kan emellertid i vissa fall medföra en höjning eller sänkning af Sveriges andel i postförskottsavgifterna, men särskildt med hänsyn till den ringa omfattningen af ifrågavarande svensk-belgiska paketutväxling torde det belopp, hvarmed, genom det nya redovisningssättets antagande, svenska postverkets inkomster kunna komma att minskas, icke uppgå till mer än högst några kronor för år.

Ofta inträffar därjämte, att jämkningar i aftal med främmande förvaltningar äro af den brådskande beskaffenhet, att det skulle medföra afsevärda olägenheter, om frågan behöfde hänskjutas till Riksdagen.

Redan af det anförda torde sålunda framstå såsom praktiskt sedt olämpligt att i vår tid för bestämmandet af ifrågavarande avgifter skapa en ordning, som är förenad med större omgång och tidsutdräkt än den, som nu följts under närmare ett århundrade. Riksdagens rätt i afseende å jämväl dessa avgifter är emellertid, såsom ofvan framhållits, jämlikt

gällande grundlag alldeles obestridlig. Nu liksom förut synes emellertid vid frågans bedömande den praktiska synpunkten böra få träda i förgrunden.

Generalpoststyrelsen har också i sitt utlåtande framhållit, att det för postjänstens ändamålsenliga bedrivande är högst önskvärdt, att frågor om nya eller förändrade internationella postafgifter i så ringa omfattning som möjligt behöfva underställas Riksdagens pröfning. Jag skall här ytterligare tillåta mig betona hvad generalpoststyrelsen i sitt utlåtande yttrar därom, att det visserligen låter sig göra, att ett lands ombud vid en världspostkongress i ett eller annat hänseende förbehåller sig vederbörande riksförsamlings godkännande, men att — om därvid kongressen icke, såsom i *enstaka fall* skett, antager en eventuell undantagsordning för de postförvaltningar, hvilka icke kunna biträda kongressens beslut i ämnet — det land, hvars riksförsamling ej anser sig kunna godkänna kongressens beslut, sedermera icke har någon annan utväg än att, om beslutet hänför sig till hufvudkonventionen, utträda ur världspostföreningen eller, om beslutet rör något af de öfriga allmänt internationella postfördragen, för sin del helt och hållet frånträda detta fördrag. Om fastställandet af en afgift i den internationella postutväxlingen gjordes beroende af Riksdagens samtycke, skulle sålunda följden däraf i regel blifva den, att å ena sidan vårt kongressombud i alla sina yrkanden och förslag komme att hämmas af den begränsning i hans befogenhet, som betingades af den Riksdagen i sista hand tillkommande pröfningsrätt, och att å andra sidan denna pröfningsrätt i realiteten komme att inskränka sig till ett nödtvunget godkännande af hvad vid kongressen beslutats. Det kan nämligen ej gärna tänkas, att Riksdagen skulle finna anledning att genom vägran att godkänna kongressens beslut utsätta Sverige för de i styrelsens utlåtande omförmälda eventualiteter. Att Sveriges ombud på sådant sätt skulle betagas möjlighet att med tillbörlig kraft och auktoritet representera landet vid internationella postala förhandlingar, synes för öfrigt ingalunda böra betecknas såsom en önskvärd åtgärd.

Emellertid har generalpoststyrelsen tänkt sig, att *utan mera afsevärda praktiska olägenheter* frågor om vissa särskildt angifna internationella postafgifter skulle kunna antingen i allmänhet eller åtminstone till hufvudgrunderna pröfvas af Riksdagen. Det förefaller dock, som skulle gent emot de af styrelsen själf kraftigt framhäfda praktiska krafter berörda synpunkt desto mindre böra verka ett undantag från regeln, som det ju ej kan blifva fråga om annat än modifikationer, och dessa kanske oftast rätt oväsentliga, i de afgiftsgrupper, hvilka för närvarande inbringa de af styrelsen angifna ungefärliga belopp.

Hvad nu särskildt angår de internationella paketafgifterna, har generalpoststyrelsen framhållit, hurusom med hänsyn till dessa afgifters skilda slag och efter olika förbindelser växlande belopp, det synes ur praktisk synpunkt nästan outförbart att till Riksdagen hänskjuta annat än frågor rörande de allmänna grunder, efter hvilka svenska postverkets godtgörelse för befordran af ett internationellt paket skall utgå. Hvad som i detta sammanhang skall förstås med »allmänna grunder» har generalpoststyrelsen dock icke angifvit, hvadan detta uttalande icke torde kunna läggas till grund för ett förslag i den af styrelsen antydda riktning, äfven om eljest en förändring härutinnan skulle vara önskelig. För min del finner jag detta ingalunda vara förhållandet, och om Riksdagen förbehölle sig att fastställa eller förändra dessa allmänna grunder, torde ofta uppstå fall, där det vore praktiskt taget synnerligen olägligt att afbida ett Riksdagens beslut, likasom det mången gång lär blifva mycket vanskligt att afgöra, huruvida en viss fråga är af beskaffenhet, att Riksdagen däröfver skall besluta. På sätt af den här ofvan å sid. 12—15 lämnade redogörelsen framgår, föreligga nämligen särskildt i fråga om paketpostförsändelser en mängd separata aftal, som tidt och ofta kräfva ändringar, hvilka böra snabbt genomföras. I regel röra sig ändringarna om synnerligen obetydliga detaljer, hvilka dessutom oftast äro rena konsekvenser af internationella postpaketkonventioner.

Frågor om de egentliga befordringsafgifterna för bref, brefkort och korsband i den utrikes trafiken skulle enligt generalpoststyrelsens mening utan mera afsevärda olägenheter kunna hänskjutas till Riksdagen. Af styrelsens utlåtande framgår emellertid tillika, att Riksdagens beslut icke lär kunna inhämtas förr än efter det vederbörande världspostkongress hållits. Vid sådant förhållande torde Riksdagen — därest ej kongressen antagit en undantagsanordning för de postförvaltningar, som icke kunna bitäda kongressens beslut i ämnet — knappast hafva annan utväg än att för Sveriges vidkommande godkänna hvad kongressen beslutit. En vägran härutinnan från Riksdagens sida skulle nämligen, då bestämmelserna om nu ifrågavarande afgifter återfinnas i hufvudpostkonventionen, såsom förut påpekats, medföra, att Sverige nödgades utträda ur världspostföreningen.

Då således åtskilliga afsevärda olägenheter utan tvifvel skulle kunna uppstå, om skyldighet att till Riksdagens pröfning hänskjuta frågor om internationella postafgifter — låt vara i den af generalpoststyrelsen angifna inskränkta omfattning — fastsloges, synes det af rent praktiska skäl vara att förorda, att hos Riksdagen göres framställning därom, att Riksdagen nu förnyar Rikets Ständers på sin tid i detta ämne med-

delade beslut och således bemyndigar Eders Kungl. Maj:t att fortfarande besluta beträffande de till den utrikes posttrafiken hörande afgifter. Detta bemyndigande synes emellertid böra inskränkas till samma tidrymd, som ofvan föreslagits i fråga om de inrikes postafgifterna, eller intill utgången af år 1918.

Äfven om Riksdagen skulle meddela ett så vidsträckt bemyndigande, lärer Eders Kungl. Maj:t, därest ifrågasatt ändring beträffande internationell postafgift är af särskildt ingripande ekonomisk betydelse, och vederbörande världspostkongress kan förmås antaga en undantagsanordning för de postförvaltningar, som icke kunna biträda kongressens beslut, ej underlåta att underställa Riksdagens pröfning, huruvida ifrågavarande förändring må, hvad Sverige angår, genomföras.»

Som känt är, hade bevillningsutskottet vid hemställan om bifall till Kungl. Maj:ts till 1907 års Riksdag afåtna proposition angående höjning af lägsta viktsatsen för inrikes bref, med framhållande af att det tillkomme Riksdagen allena att bestämma öfver alla slag af postafgifter, såväl för inrikes som för utrikes försändelser, jämväl föreslagit, att Riksdagen skulle återkalla det vid 1817—1818 års riksdag Kungl. Maj:t lämnade, vid 1823 års riksdag förnyade bemyndigande angående regleringen af posttaxan för utrikes brefväxlingen. Vid ärendets behandling inom kamrarna förklarade emellertid dåvarande chefen för civildepartementet sig anse, att en dylik återkallelse borde föregås af en allsidig utredning rörande möjligheten att förebygga de praktiska olägenheter, som med skäl kunde väntas af en dylik återkallelse, äfvensom att han vore beredd att låta verkställa en sådan utredning för utrönande af, huruvida det kunde vara lämpligt, att omförmälda, Kungl. Maj:t gifna bemyndigande i sin helhet eller delvis bibehölles. Med anledning häraf förklarades å bevillningsutskottets vägnar, att utskottet icke hade något emot uteslutande ur betänkandet af nämnda uttalande och förslag, hvilket också skedde.

Sedermera har, såsom af den kungl. propositionen framgår — i syfte att på ett tillfredsställande sätt ordna såväl den konstitutionella som den praktiska sidan af saken — en dylik, fullständig och uttömmande utredning blifvit genom generalpoststyrelsens försorg verkställd; och har nämnda utredning resulterat i det af Kungl. Maj:t för Riksdagen nu framlagda förslaget.

Enligt hvad ifrågavarande utredning och förslag gifva vid handen har generalpoststyrelsen ansett bland annat frågor om nya eller förändrade postafgifter böra kunna utan mera afsevärda praktiska olägenheter underställas Riksdagens pröfning i den mån de röra de till den utrikes

Utskottet.

posttrafiken hörande befodringsavgifter för bref, brefkort, korsband och paket, paketafgifterna dock endast till de allmänna grunder, efter hvilka godtgörelsen till svenska postverket skall utgå. Kungl. Maj:t åter har i detta afseende, på de af chefen för civildepartementet anförda skäl, ansett frågor om internationella postavgifter icke böra hänskjutas till Riksdagen och att det begärda bemyndigandet alltså skulle omfatta samtliga dessa slag af avgifter.

Genom det framlagda förslaget har till en början Riksdagens rätt att besluta öfver postbevillningen obetingadt fastslagits och frågans konstitutionella sida torde vid sådant förhållande få anses vara en gång för alla afgjord. Hvad därefter angår den rent praktiska sidan af saken, kan svårligen bestridas, att skäl tala för att Riksdagen må lämna det af Kungl. Maj:t begärda bemyndigandet. Bevillningsutskottet anser sig emellertid böra fästa uppmärksamheten därå, att — enligt hvad föredragande departementschefen jämväl uttryckligen förutsatt såsom själfallet — därest under ifrågavarande tidrymd i den inrikes poströrelsen skulle uppkomma en eller annan ny afgift, som ej vore att hänföra till någon nu befintlig kategori och beträffande hvilken rimligtvis kunde uppstå tvekan, huruvida den är af beskaffenhet att böra af Kungl. Maj:t ensam bestämmas, vederbörlig framställning kommer att till Riksdagen aflåtas. Häremot torde icke vara annat att erinra än att Riksdagen synes böra uttryckligen förbehålla sig, att dylik framställning skall till Riksdagen aflåtas. Det har vidare beträffande den tidrymd, som blifvit af Kungl. Maj:t ifrågasatt, synt utskottet, som om företrädesvis med hänsyn till postväsendets alltjämt fortskridande, synnerligen lifliga utveckling, nämnda tidrymd blifvit väl långt tilltagen. Utskottet har därför ansett, att densamma lämpligen skulle kunna inskränkas att omfatta tre år, eller samma tidsperiod, som för närvarande gäller i fråga om val till Riksdagens Andra Kammare. Genom ett bifall härtill skulle Riksdagen beredas tillfälle att en gång under hvarje sådan valperiod pröfva omfånget och utsträckningen af ifrågavarande bemyndigande.

Under återopande af hvad sålunda blifvit anfördt hemställer bevillningsutskottet,

att Riksdagen måtte
dels, i fråga om de till den inrikes posttjänsten
 hörande avgifter — med förklarande att Riksdagen
 fortfarande vill utöfva sin rätt att ensam besluta rörande
 befodringsavgifter i egentlig mening,
 assurans-, rekommendations-, postanvisnings-, post-
 förskotts- och inkasseringsavgifter — de sistnämnda,

om och när inkassering till äfventyrs kommer att införas äfven i den inrikes postutväxlingen —

avgifter för lösenförsändelser äfvensom

avgifter för postabonnemang å tidningar och för tidnings aflämnande till postanstalt å tid, då postanstalten ej hålles öppen för allmänheten —

bemyndiga Kungl. Maj:t att intill utgången af år 1911 i öfrigt besluta i fråga om hithörande avgifter;

dock att därest under berörda tidrymd skulle uppkomma en eller annan ny afgift, som ej är att hänföra till någon nu befintlig kategori och beträffande hvilken rimligtvis kan uppstå tvekan, huruvida densamma är af beskaffenhet att böra af Kungl. Maj:t ensam bestämmas, vederbörlig framställning skall till Riksdagen aflåtas;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att fortfarande intill utgången af år 1911 besluta beträffande de till den utrikes posttrafiken hörande avgifter.

Stockholm den 4 februari 1908.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.